

„Soča“ izhaja vsak četrtek in velja
pošto prejemana ali v Gorici na dom
pošiljana:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrt leta „ 1.20

Pri oznanilih in ravno tako pri „po-
anicah“ se plačuje za navadno trisopno
vrsto:

8 kr., če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 krat
6 „ „ „ 3 krat
Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 10
soldov v Gorici pri Paternoliju; v Trstu
v tobakarnicah „Via del Belvedere 179“
in „Via della caserma 60“

Naročnina in dopisi naj se blago-
voljno pošiljajo pod naslovom: Ured-
ništvo oziroma upravništvo v Pater-
nolijevi tiskarni v Gorici. — Rokopisi
se ne vračajo, dopisi naj se blagovoljno
frankujejo. — Delalcem in drugim ne-
premožnim se naročnina zniža, ako se
oglasijo pri uredništvu.

Glasiloslovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic.

Evropska politika

s posebnim ozirom na Avstrijo in Slovaustvo
sploh in na Slovence posebej.

II.

(govor V. Dolence pri obč. zboru pol. društva v Solkanu.)

Od kar so Nemci tako sijajno zmagali Francoze, se je tudi avstrijska politika močno zasukala po Bismarkovem vetru; naši ustavoverci so začeli šopiriti se, kakor bi nemška zmaga bila tudi Avstriji koristna, zatorej so precej zahtevali in zahtevajo po časniki, da se mora Avstrija popolnoma vdati nemški politiki; nemška mogočnost je tudi naše visoke kroge manj ali več prešinila in naraven nasledek tega je bil, da je krona nemškemu kancelarju žrtvovala starega tokmeča, avstrijskega kancelarja Beust-a in da je po komaj dveletnem poslovanju padlo tudi Hohenwartovo spravljivo ministerstvo, a padlo nij po konstitucionalni šegi, ker bi se bilo v parlamentu še lahko držalo, ampak odpuščen je bilo tudi to kar čez noč po kroni sami.

Nastopilo je Auerspergovo ministerstvo, in ustavoverci nas Slovane zopet pritiskajo. Vse naše pridobitve so ostale iluzorične in še tistih postav, katere so sami ustavoverci potrdili in ki bi nam Slovanom imele garantirati vsaj nekoliko pravic, znajo zdaj ogibati se in tako smo prišli mi avstrijski Slovani do tega, da nam ustavoverci, v kljub postavam in sklepom deželnih zborov in postavnih šolskih svetov, kar naravnost in očitno napovedujejo germanizacijo naših šol in da odgovarjajo na naše prošnje in postavne zahteve glede narodnih šol s tem, da zaukazujejo na srednjih šolah stroge germanizacijo ter da pošiljajo na Slovensko nemške vodje, profesorje in uradnike, mej tem ko naše narodne profesorje in uradnike predstavljajo v nemške kraje, nasploh, in da nam snujejo novih nemških šol z velikimi stroški in da celo nam ravno povemčiti tudi naše ljudske šole; s kratka ustavoverci nijnajo za naše narodne šole niti krajcarja, za nemške pa na tisoče potrosijo ne

brigaje se za to, ali te šole državi donajajo strošku pri merne koristi in podpirajo nesmiselne naprave z našim lastnim denarom, vse v večjo slavo Germanije, nam Slovanom pa v veliko kvaro bodisi v duševnem ali pa materialnem obziru. Komu nijso v spominu mnoge pritožbe, prošnje in interpelacije slovanskih poslancev v deželnih zborih in v drž. zboru, vneboupajoča krivice so naši poslanci tam razodeli; a Slovanstvu v Avstriji nasprotna stranka je gledé pravicoljubja popolnoma otrpela in odgovarja nam s posmehom. — Da, prišlo je nekta tako daleč, da si vsak Slovenec, posebno uradnik s tem pridobi najboljšo priporočilo, če dokaže dejansko, da sovraži svoj lastni narod, ter da mu seže globoke rane, mej tem ko je vsak uradnik, ki se očitno kaže narodnjaka, v nevarnosti, da zgubi službo, ali saj da ostane pozabljen na prvi stopnji svoje kariere, kakor je rekel dr. Zarnik v znani interpelaciji.

Dolgo časa so naši ustavoverci mislili na to, kako bi odstranili še to malo avtonomijo, katero so imeli naši deželni zbori; zdelo se jim je, da se Slovani lot to avtonomijo predobro počutijo, zatorej so uže več let pritiskali na poprejšna ministerstva, da bi vpeljali neposredne volitve v drž. zbor. Vendar pa popr. nij bil zrak še ugoden tej novi ustavaški rastlini, še le ko je nemški veter v Evropi zamiral vse druge vetrove, si je upalo naše sedajno ministerstvo na dan z dot. čno pestavo.

Nesloga Slovanov mej seboj je Nemcem zamerom bila najboljša pomoč in kriva je bila tudi, da so ustavoverci dosegli, kar so hoteli: neposredne volitve v drž. zbor, ki so tudi nasledek te nesloge, so vpeljani in mi Slovani smo bili primorani glavo deniti tudi pod ta jarm. Ustavoverna stranka pa je še le po tej postavi prav pogumna postala, dobro spoznavša v njej centralizacijo glavno podlago.

Naši deželni zbori, kateri so po vpeljavi direktnih volitev ostali skoro čisto administrativna zastopništva in nijnajo več tiste državnopravne veljave, odločeni jim pa državnih osnovnih ali temeljnih zakonih, se zdaj še v tem prezirajo, kar jim je še ostalo od prvotnih ustavnih pravic in tako je cela naša država popolnoma

odvisna od brezobzirne ustavoverske večine v drž. zboru. A vsi ta umetni vojni sloni nijnajo slabi pravni podlagi, ker zastopa le manjšino avstrijskih državljanov in baš za to, ker je to mogoče le po popolnoma nepravilnem, nenaravnem volilnem redu, smemo mi Slovani avstrijskim ustavovercem po pravici očitati, da so svobodnjaki le sebi na korist, da prezirajo vsako naravno in zgodovinsko pravo in da so drugim narodom nasproti slabši, nepravilnejši in krutajši, nego vsak absolutnem in še celo despotnem in taka navlada ene stranke je nam Slovanom bolj neprenosljiva, kakor je bil Angližom tako zvan „rump-parlament“, ali pa je bil poprej nam strogi absolutnem. Svoboda v taki obliki, kakor jo dobivamo iz Dunaja, je nam Slovanom postala grenki sad; kaj ču pa po tom, da se nam vriva obupna zavest, da ustavoverci bodo pokopali vse najlepše ljudstvene priobitve, da bodo ustavo namogočo storili in da celo Avstrijo tirajo v nevarnost. Vsaki državi je glavni temelj istinito pravo, kler pa stoji na mesto skupno državno volje volja samo ene stranke, tam nij mogoče ustanoviti stalnih razum, taka država je v vedni nevarnosti in se tudi ne more razvijati ter povzdigniti do viših državnih ciljev.

In v resnici vidimo v Avstriji, da ni zaostajamo samo v duševnem in pravnem znisla, ampak še posebno v materialnem. Ustavoverci imajo od začetka ustavno dobo v rokah sukno in škarje; razumeli so prav dobro sukno rezati za svoje koristi, razne koncesije za nove koristne in nekoristne žel zince in banke so jim donajale mnogo dobička; vsaki prvak ustavovercev bil je upravni odbornik kake železnice ali kakega drugega zavoda; ustanovnik bita je bila posebna slast in tako so nam gospodje merodajni ustavoverci ustvarili toliko vrednosti na papirju, da smo se čudili, od kedaj sem je nastala v Avstriji taka denarna povodenj; a kar čez noč se je podrla vsa ta papirnatna bogatija, nastal je velikanski „krah“ ali borski polom in v njegovih razvalinah so zraj pokopane milijarde na papirju. — Zgube so bile tako velike, da so lahko mirajo s kontribucijo, katero je francoska plačala Nemški in mnogo ubogih re-

LISTEK

Roža iz trnovskega gozda.

(Novelica iz prejšnjega stoletja.)

Od tega dne je čutil mladi Charles novo, nemirno a radostno razburjenost v svojih žilah. Nedolžnost in lepota ste se družili v pastirčinem srci in ta srčna naravnost v tako lepi posoti nij dala miru mlademu grofu, ki je bil navajen velikom-stnega življenja, kakoršno je pariško, londonsko in dunajsko. Ali kaj družega hoče bitiona zanj, kakor svetla mavrica na oblačnem nebu, kakor goztna prikazen, sen, ki se ob dnevnem svitu v nič spremeni? Ona je cvetica družega sveta, družega življenja; njegova rodovina stanuje v gradih in palačah, njeni nepoznani dedi bili so vedno le pastirji ali dninarji, ki se svojim životom les in drva za mesto pripravljajo. „V družih časih bi bil to rožo v svoj vrt presadil, a to so neumni pomisleki. Kaj? Ali jo ljubim, ali ne, uboga Meta, sivega ovčarja hčer?“

Tako premišljeval je sklenil je, da pojde na lov in sicer v trnovski gozd, gder bode morda l-po M-to zopet videl. Sname puško, pokliče zvestega Karota in udaril je zopet isto pot, po kateri je Meta odhajala iz grada domov šla. Steza nij baš lepa, ker je malo ugledna, tudi lov nij bil mu veliko mari, zajci in divji golobi bi bili z mirno vestjo lahko pot pretekali in prefrčevali, njegova edina misel je bila edino le Meta, uboga Meta. Kakor brhka srna je skakal po grobljah in pečinah, naenkrat je bil tam, gder ljudje pravijo „Krnica“ in od tod jo je mahnil „na goro“, kajti uže notranji glas mu je pravil, da tam mora biti preljubljeni bitje. In res, nij se motil! Tukaj na gori pasla je roža trnovska drobne ovčice.

Meta je bila skoro prestrašena, ko je zalega mla-

deniča s puško na ramenih na tem samotnem kraju zagledala. Njeno sree je bilo nemirno, in čutila je, da se je ljubezen v njenih prsih vzbudila. Polzeleni grič bi pogreznila, izpod katerega bi nigrar več ne vstala, ko je ljubeči mladenič poleg nje na grivi sedel in je prosil, naj ne bode v skrbeh, saj jej ne bole nič hudega storil. Dokler nij videl Mete, do istega časa nij čutil nobene iskre ljubezni v sebi, a njegovo sree bilo je se daj vneto, in v tej samoti, zdela se mu je ona kot nuzemeljsko bitje, katero pošiljajo bogovi lu tem, da jim življenja ure krajšajo in lajšajo. Rtil, prosil, boga je na privo klical, da bode ves razloček stanov pozabil in svojo lepo mlado Meto poročil, ako njegovo ljubezen usliši. Vse je bilo tiho, ko je te besede govoril.

Odmovati je skoro slišal v svojih ušesih, a uprl je svoje oči še krepkeje v njen obraz, ponavljal je besede še krepkeje in strastneje. Meta se je vsa prestrašila, a ko ga je videla pred sabo klečati, nij moglo nežno, nedolžno, ponižno dekle tega pogleda strpeti ter reče: „Plemeniti gosod, glejte, jaz sem Vam ravna za deklo, da, uboga Meta je pripravljena Vaše noge poljubovati, a jaz sem ubozege, revna ga starčka hči. O blagi gospod, ki gotovo nijste prišli s-m sé slabi u namenom; ne, ne, hudobnost nijnama v Vašem srci prostora! Z bogom—z bogom, dobri gospod! Ako bi Vas Anton Rjavec videl, ako bi moj sivi oče to vedel—počilo bi mu sree!“

I ločila sta se zopet. Meta gnala je svoje ovčice ob mraku zopet domov, a izgubila je srčni pokoj. Mož ki je vsled svojega stanu tako visoko na njo stal, in se vendar nij osramočenega čutil s tem, da bi njo na svojo stopinjo, v grofovski stan povzignil, razkril jej je svoje sree, svojo vročo, zvesto ljubezen; in govoril je tako ljubeznjivo, prikupljivo, da je mislila, da ne more biti to istina, nego da si je le sanjala. A na licih občutila je še njegove vroče poljube; njegov trsoč se glas donel jej je še po ušesih, in težila jo je

neka strast, ki je sicer čista in nedolžna, a vendar z življenjem popolnoma sklopljena, in ki tako dolgo traja, dokler bje sree, katero je mladenič ostelil, kajti, mislila si je, to je p. č sama zaslepljenost.

S takim notranjim bojem korakala je proti domu, ne vedé, kam stopa in katera steza bi jej bila najkrajša. Nij pazila ne na gronaje, ne na kamnje in če je nekoliko časa t. k. kar naenkrat se je vsela, vsa vtrujena, osemogla; jokaje in oplašna spomnila se je na ovoj čnosti, veselje, poljube in sladke besede gosposkega mladeniča, iz kojega naročja se je siloma odtrgala. Domov prišedša šla je, vsa tresča se in kopaje v solzah k počitku; niti navadne kratke molitvice nij mogla dokončati, tako se jej je v glavi mešalo. Najhujša mrzlica se je je lotila, govorila je po noči blodno in oče sedel je zjutro poleg postelje ljubljone hčerke v skrbeh za njeno življenje.

Povsod po trnovskih hribih se je raznesla žalostna novica, da Meta, lepa Meta leži na smrtni postelji. Vsi so občutili, da, ako bi Meta izgubila, bi nekaj pogrešali, s čemer so se radi poušali. Marikatera prijateljska roka potrkala je na zaprta vrata samotne kočice, in marsikateri tih glas je prašal, kako je kaj z bolnico.

In gde je bil Anton, ko je njegova roža venela? Tam konci postelje sedel je. Ali nij bila njegova sestra, čs tudi nij hotela biti njegova žena? Če je v mrzlici tukaj ležala brez zavesti, če je njeno nenavadno hitro bijočo žilo potipal, prosil je boga za Metino zdravlje, če tu ni njeno sree nigrdar njegovo ne bilo, če bi tudi na prsu on ga bilo, kojega imo je toliko in tolikokrat v bližnosti izgovoril. Prijazno je včasih izustila tudi ime Tonetovo in prašala, zakaj je brat ne obišče; a še večkrat je tako vneto in strastno govorila, kakor bi on-ga mla eniča prosila, naj vendar ne ugonobi sree preproste pastirice, ki bi ra la njegova najinža dekla bila.

(Dalje prih.)

poslancev, ki umeje slovensko, izvzeti se ve okolični. Tako tedaj bodo sami mestni poslanci gospodarili, kakor jim bo drago, ker nij nobnega okoličnih v nobnem odseku. S tem so ravno pokazali, koliko jim je za šolo mar in prav zato bi bil skoraj zamolčan, da v okolici v Bazovici so otroci še do zdaj brez učitelja in šole, da v Rojani prosto kmečko dekle, ki nij nikedar ne 5. razreda ne pripravništva videla, še nad 100 deklic podučuje. Mislite si tedaj č. g. bralci, kak mora biti uspeh; čudno pa je čez vse mere, da vlada, ki zahteva od drugih učitelje in učiteljev tri realke ali nižji gimnazij, 4 leta na pripravništva in še po tem zopet druge izpite, rečem, da vlada k temu molči. Sklenem za danes; drugi pot pojtem v Rojan kaj povohati, da svetu povem.

Politični pregled.

V Gorici dne 10. decembra.

V državnem zboru uže nekoliko dni traja debata o proračunu. V generalni debati je govoril prvi dan dr. Herimann, ki je ustavoverce in ministerstvo strašno bičal; rekel je mej drugim, da je sedajna avstrijska politika brez tal, brez moči, brez cilja in brez bodočnosti. Plener skuša po tem zagovarjati vlado in sklepa, da sistem nij zakrivil finančne miserije in deficita. — Greter konstatuje, da smo imeli l. 1869 premanjkljiva 280 milijonov, denes ga imamo 380 milijonov. Kar so dežele v stoletjih pridobile, izginja in požrejo veliki drž. stroški in tisti ki največ davka plačujejo nijso tukaj zastopani; 1 goldinar davka v mestu velja za 5 goldinarjev davka na deželi, 1 Nemeec velja za 5 in 6 Slovanov, s kratka z voljno reformo se je za to skrbelo, da so samo nekateri privilegirani narodi in pa stanovi zastopani v drž. zboru. Fux ga hoče pobijati, pa nič stvarnega ne povē. Drugi dan govori prvi proti vladi dr. Vošnjak; pritožuje se bridko čez germanizacijo šol na Slovenskem in čez samovoljno postopanje vlade proti slovenskemu časnikarstvu, potem čez nepravilno ravnanje s slovenskimi uradniki v Ljubljani in proti razpustu trgovske zbornice kranjske; pravi nadalje, da vlada povsod gleda na to, da bi vse pomemčila in da je rakomandacija za vsacega č. k. uradnika, če se prav sovražen in surov pokaže proti Slovincu i. t. d. Sklepa izvrsten govor z opominom do vlade, da ne bo miru in sreče v Avstriji, dokler se bodo morali narodi boriti za materni svoj jezik, dokler ne bodo enake pravice za vse in da torej je sistem kriv, če gremo rakovo pot in če smo v takih finančnih stiskah. — Vošnjakov govor je desnica sprejela z aplausi. — Moravski Nemeec Auspitz je hotel pobijati Vošnjaka in je mej drugim rekel, da šola nij namen za se, ampak sredstvo, s katerim se ljudstvo pripravlja do višje omike, katera je le v nemškem jeziku mogoča. — Torej namen šole je po ustavovercih nemški jezik pa ustavoverstvo. Tudi nova, pa lepa je ta!

Dr. Meznik iz Moravskega je odgovoril, da Slovani smo polnoletni in ne potrebujemo jeroftiv. Narodnost se mora iz državnega stališča tako smatrati, kot vera, vsak narod naj se zveliča po svojem. — Če se pravi, da je vojna l. 1866 zakrivila deficit, mi Slovani tega nijsmo krivi, mi smo od nekđaj poudarjali, da Avstrija nijma nič opraviti na Nemškem. Deficit ne bo še zginit, posebno pa če leta 1877 obnemogli Madjari rečejo, da ne morejo več toliko dajati k skupnim stroškom. — Sistem, ki ne stoni na pravi podlagi, stane mnogo i. t. d. H koncu pravi, da so Čehi največji davkoplačalci v Avstriji in ustavoverci so jih toliko obrekovali in celo v drž. zboru psovali, dokler so zapustili ta zbor (Predsednik ugovarja, da to nij res, govornik pa mu reče: prepričajte se iz stenografičnih zapisnikov). Na tak način še mnogo časa osvetuje sistem in biča ustavoverce in konečno pravi, da je zadnji čas, da se ustava tako prenaradi, da bo za vse narode in dežele pravična. — Žel je tudi ta govornik priznavanje na desni. Dr. Meuser po tem zagovarja vlado, pa jako plitvo in zopet nij ničesa ovrgel. —

Za tem govori istrski poslanec dr. Vitezič in toži čez tlačenje istrskih Slovencev in čez to, da primorske dežele nijmajo nobenega zastopnika v budgetnem odseku. S tem govorom je bila sklenena generalna debata, pri kateri je naša vlada marsikako grenko, pa resnično slišala. 4. t. m. pa

je začelo posamezno pretresovanje proračuna in zopet so letele pušice na vlado.

Dittes in Stendel sta proti potrebi ministra brez portfelja. Minister Auersperg to priliko porabi in zatrdi, da je ministerstvo „harmonična celota“. S tem govorom se je tako blamiral, da je v drž. zboru kurziral bonmot: „Zdaj je gotovo, da ministerstvo potrebuje „sprehministra.“ Pri točki „ministerstvo notrajnih stvari“ graja Giskra samovoljno postopanje namestnika Rodiča. Minister Lasser obeta po govoru posl. Pfeiferja, da bode zaradi elementarne nesreče na Dolenskem Kranjskem država pomagala.

7. t. m. govoril je Moravec Wurm, dejal je, da narodnostna ideja vleče avstrijske Nemce k Prusiji, Italijane k Italiji, Slované pa k Rusiji, zaradi tega bi se ne smelo v Avstriji žaliti nobenega naroda, ker to je le Rusiji in Prusiji v korist. — Ustavoverec Gölerich graja Stremajerja, da prepočasno izpeljuje konfesionalne postavbe in nasvetuje, da se odgoja duhovnikov odvzame seminiščem ter se izroči vseučiliščem.

Dr. Razlag je v mirnem tonu grajal vlado, da ne samo nič ne stori za kulturo slovenskega naroda, ampak da celo zavira vsak napredek poučarja po tem potrebo slovenske stolice na graškem vseučilišču. Ustavoverec dr. Russ tudi pokara kultus-ministra zaradi konfesionalnih postav. Fux zopet nekoliko zagovarja ministerstvo in dr. Vitezič se pritožuje, da v Istri 180000 Slovanov nijma nobene srednje šole, 70000 Italijanov pa tri in da uradniki v Istri večidel ne razumejo slov. jezika. Govorilo je še en par govornikov proti Stremajerju in prav iz te debato se vidi, da niti ustavoverci nijso zadovoljni s tem ministerstvom. — Čudno je, da se nij oglasil noben minister, da bi bil saj poskusil opravičiti se. — Še bolj čudno pa bi bilo, ko ne bi si visoki krogi zapomnili kar se je v drž. zboru govorilo in krenili na drugo boljše pot. —

V odseku za popravo politične administracije sta govorila tudi Winkler in Hohenwart. Prvi je naglašal, da so politične oblasti sedaj od občin ločene in odtujene, ter da je želeli, da se pomnoža. Hohenwart pak je poudarjal, da se ta reforma ne da drugače dobro izvesti, če se tudi občinske postavbe v deželah ne spremenijo, ker ta so podloga vsega zidanja politično-administrativnega poslojja.

V odseku za zidanje železnic je Herbst prellagal, naj se vlada poziva, da predloži še v tej sesiji postavbo zaradi zidanja pontabeljske železnice. Kupčijski minister je rekel, da nij sila za to črto. Minister Depretis pa je rekel, da ta železnica bi le Italijanski koristila, Avstriji pa škodovala in Trst pokončala; vlada je Primorje res zanemarila, zato rej pa je treba pred vsem misliti na predelsko železnico. — Iz tega se vidi, da ministerstvo bo vse storilo za predelsko črto. —

Dalmatinskega deželnega zbora postava o uvednji slovanskega jezika v srednje šole nij dobila cesarskega potrjila. Stremajer je zopet zmagal za enkrat!

Hrvatska vlada izjavlja, da bode za leto 1875 s 45 procentno kvoto, ki jej od deželnih dohodkov za avtonomno vladanje in za upravo gredo (okolo 3 milijone) lahko izhajala in še 40.000 gold. za nove ceste izdala.

Srbsko ministerstvo je knez nenadoma odpustil in imenoval uže druge ministre. —

Na Francoskem je napravila Mac Mahonova poslanica dober vtis na republikance, ne tako na monarhiste, ker Mac Mahon pravi, da se bo vestno držal izročenihi ma oblasti in ne podpiral nobene strauke, tudi monarhistov ne. —

Razne vesti.

(Zapred porotne sodnije.) Prva porotna obravnava sedajne se-ije je končala dne 3. t. m. — Josip Salva dor. ože je 22 letni kmet iz Skodovake, je ukrade septembra meseca 1873 Josipa Zvana, po sestaku v Skodov. ki 1848 gl. d., katere je tana sv. j. m. doma v zaklenje i skrajci hranil. Uže takrat je bil zatožen, a ker nij blo mogoče dejanja d kazni, bila je pre skava ustavljena.

I maknjen d. nar je Salva lor sk. il pol kup slamo na dvoršč. necega A. Rusnel-a, a pozneje ga nij mo-

gel več najti, bodisi da si nij zapomnil kraja, kamor je denar položil, bodisi da ga je kelo drugi zavohal in pihal. (Zdaj je se mu je zdel, vejetnejše in ker je sumil, da je Rusnel a i kel iz njegove družine to storil, kazal se je vsega potrtoga, zaupal tatvino Rusnelov m in jih prosil, naj mu denar p. v. nejo, saj ga hoče z njim deliti. Kakor so p. iče d. nele, je on takrat, ko se je Rusnelovim ovačil, prav resno govoril; pred porotnik pa je trdil, d. se je le štil.

Porotniki so Salva dor. ja, k ivega spoznali in sodnija ga je obsodili na tri leta zapora.

Druga obravnava pot. 19 letnemu Francetu Kabaju iz Hevaika v Bruh je končala prevekle saboto. V noči med 24. in 25. decembrom 1873 je skušal ukrasti v hiš Antona Simsič-a de. ana inbiaga v skup. m vred. osti 25 gl. d. A gosp. dar zasači tatu in ga ustavi; ta pa mu zab. de. noz. g. l. h. o. k. v. t. e. b. u. h. in vsled tega je Simsič um. l. Porotniki so izrekli, da je zatoženeec kr. v. zloč. a. n. m. e. r. v. a. e. t. v. i. n. e. in uboja in sodnija ga je obsodila na 6 let trde ječe, poostrene s postom.

Dnes se toča tretja obravnava, katera traja uže tri dni. Na obtož. kl. p. se ti nek. l. k. o. večidel mladih mož oblože in mnogi tatvin. O tej jako zanimivi obravnavi poročim prihodnjic.

(Petitije za predelano železnico) so na Dunaji polpisali tudi poslanci Bitter, Winkler, grof Coronini in baron Tacco in po tem je grof Coronini napravil še poseben memorandum do ministerstva, ter izročil peticijo s č. z. 5000 polpisi predsedniku ministerstva, knezu Auersperg-u, kateri mu je odgovoril, da mu je predelska železnica jako na srečo in da je prevorjen da bo gotovo mej unimi črtami, katere si je minister Banhaus prihrzal nasvetovati v svojem programu za izvršbo zel. zniških prog v Avstriji. — Ustavoverci zdaj sami ministerstvo silijo, da bi preloščilo drž. zboru mnogo žel. znic, da bi se povzdignila obrtnju se železom, a nasprotni so predelski črti. Vendar pa bodo morali nekaj popustiti in tudi ministerstvo podpirati, če hočejo, da se kaj zida. — Ministerstvo je, kakor se vidi, v takem položaji, da s predelsko črto lahko zmaga, če so le resnična mnoga zagotovila, katera je dalo pri vsaki priliki. —

(Otrok nekdan.) Iz Privačine se nam piše. Okoli 25. novemb. je naložil mati metlice (škalahono) okoli ognja na ognjišču, da bi se sušilo in pri ognju pa pusti 3 letno otroče v kolobarju. Vrata zaklene in gre v oddaljen vošnjak po vodo, od koder je nij bilo nenavadno dolgo časa nazaj. Kar zasrudi bližnjim nekako čudno po cunjih in pečenini. Neki posestniki so je ta duh čuden zdel in zapazi, da izhaja iz bližnje hiše, skoči k vratom, je siloma o. l. p. r. e. in zapazi, da so metlice, ki so bile okoli ognjišča obloženo zagorele, stopi bliže in zagleda da nekaj osmojenega iz mej pogorelih metlic kviško strči, prime z roko, otrese in z grozo zapazi, da je človeška noga. Prestrašena začne na pomoč upiti, ljudje, ki so bili tudi po suradu opominjani priteko in izlečejo popolnoma opečenega otroka iz ognja.

Res žalosten pogled, kojega popisati je nemogoče vendar bi bilo koristno, da bi brezskrbne in malomarno matere ta žalostni dogodjaj k večji varnosti in skrbi obudil, koje tako zanemarjajo nasproti svojim otrokom.

Da nij otrok upil in da je vstal v sredi ognja, če tu li uže močan, je zelo čudno, kar si vaščanje vsak po svoje tolmačijo. Sodnija bode uže stvar preiskala in je tudi pr. pot. r. b. n. o. ker je baš tu v malih letih uže tretji otrok umrl nenavadne smrti zaradi malomarnosti staršev. —

(Žalosten dogodjaj na Banjšicah) Nek močan mož, ki s teleti kupčuje, vloži mesarski nož v žep, si naloži mrtvo tele in je nese k vozu. A na potu se splotakne, pade in nož se mu nesrečno zabode v levo prsno stran.

Mož si izleče br. skrbno nož iz prsi in nese svojo težo naprej, zvečer si nekoliko rano zaveže in drugo jutro gre s teleti v Gorico. Ko pride v Gorico ga začne rana boleti, stoprv zdaj se zmislji da bi bilo dobro dati rano pregledati.

Ko odvež. strahom zapazi, da visi neko črvo iz rane, pokaže prijatelja in ta ga pelje k zdravniku, kateri mu rano pregleda in spozna veliko nevarnost; noževa ost je predrta mej spodnjim robom v trebuh, iz kojega se je splazila počasi črvena mreža. Zdravnik pahne mreno nazaj v trebuh, zašije rano in ukaže vidši smrtno nevarnost malomarnega ranjenca v bolnišnico nesi.

To mesarjem v poluk, katerih mnogo je taka lehkomišljenost v nesrečo spravila.

(Vogo prestrelit) si je vojak tuk. p. l. k. a, češ da se vojaščne oprosti, a varal se je, kujti s t. m. si je vojaško sukno za kazni zdajšal.

Prenesli so ga v vojaško bolnišnico.

(Zgubjeni sin išče svoje starše) Janez Zanežli je bil s tržiške bolnišnice 6 letnov star v Jančeje pri Litiji prenesen in je do enajstega leta t. k. kaj bival, po tem pa popotoval. On želi poznati svoje t. e. l. ali pa oč. ta za to, ker zdaj ima veliko posestvo in želi, da bi je njegovih dedič pot. m. užival. Kdor je sedaj v ro. tu got. imenovanemu, naj se oglasi pri Gušiču v Sežani.

(Inženir kapucin). Tvorek 8. t. m. je imel v tukajšnji kapucinski cerkvi mlad inženir prvo mašo. Kaj ga je napeto, da je spremenil prejšnji svobodni stan s kapucinsko kato, nam ni znano.

(Velik sneg) Petek i soboto t. j. 4 i 5 t. m. je sneg po naših hribih prav veliko škodo naredil. padel je 48 ur zaporedoma, skoro vsa majhna drevesa je polomil. — Proti ko je padal, se je led delal, tako, da je bilo na 1 štirijaškem soženju vej 5 cent. ledu. Največ škodo je naredil v voglarski, lokvarski občini i pa po gozdu. Tako se poroča iz Trnovega.

(iz Ljubljane) se nam piše, da so pravila „Pravega Slovence“, katerega namen smo uže na tem mestu omenili, položili tamošnji c. k. deželni vladi v potrditev in da se nadijajo, da je ta ugodno reši. Dalje graja dopisnik ljubljanski trgovsko pomočnike katerih je mnog. v čitalnici in kakor se sliši nameravajo in corpore vstopiti, kar je prav lupo od njih, — da so premalo narodni in da preveč nemškutarijo v čitalnici. No, če pristopijo v društvo „Pravi Slovenec“, se bodo pa uže spreobrnil. Beseda na čest slavnega našega pesnika Franceta Prešerna je bila v vseh točkah dobro izpeljana, le to nas je žalilo, da je sl. odbor povabil gospodine Proy, da je pri slovensosti prvega slovenskega pesnika v nemškem jeziku pela!

(Z Dunaja) se nam piše. Preširnova beseda bode določeno 12. t. m. Ker je dohodek obraben v dobrodejen namen, o čemer Vam bodem kesneje pisal, nadejati se je obilne udležbe. Program je mnogovrsten i tudi moči, ki bodo tukaj sodelovale, so take, da smemo uže zdaj na izvrsten uspeh upati. Vstopnina znaša le 50 kr, a meje niso postavljene človekoljubni radodarnosti. Program je ta-le:

- 1.) Slavno-tni govor i pozdrav.
- 2.) Na Preširnovem domu, kantata.
- 3.) Koland r: Pjesma bez rieči, za harmonium.
- 4.) Nedvéd: Popotnik; zbor.
- 5.) Vieuxtemps: E-nar concert. I odstavek za gosli i glasov r: svirala bosta g. Franjo in gospica Annette Krežma.
- 6.) C. Mašek: Nezakonska mati, bariton—solo.
- 7.) Stritar: Pr.širnova oporoka, nova deklamacija.
- 8.) Nedvéd: Želje, pesem z glasovirom, poje g. Rus.
- 9.) Förter: Ilustracija pesni „Po jezernu“, za glasovir.
- 10.) Preriatovič: Djed i unok, deklamacija.
- 11.) Zajc: Večer na Savi, zbor.
- 12.) D. Jenko: Stranam.
- 13.) Beethoven: Adagio iz septeta op. 20; harmonium.
- 14.) Nedvéd: Slovenska dežela, zbor.
- 15.) Koland r: Prognanik, čveterospev.
- 16.) Zajc: V boj; zbor.

Odbor društva Slovenija je namenil povabiti v-e dunajske slov. odličnjake k t mu koncertu; i mnogi tudi neslovani obljubili so uže, da se ga udeležijo. Tem večji bo o uobouti, em večje bode veselje dunajskih Slovencev, kajti ves ta denar bode v podporo ubogi in zapuščen, na Dunaji bivajoči čelni Preširnovi. O vsem Vam bodem prirednje obširneje pisal, a za zdaj naj samo to konstatujm, da po dveletnem spinji se je zopet „Slovenija“ vzbudila, da slavi zopet moza, kateri je bil od nekdanj čestčen od slovenske mladine.

Poročilo

o javnem zboru polit. društva „Soča“ v Solkanu dne 29. novembra 1874.

Ko dovršen prvi točki jame govornik o drugi točki g. Perozzi iz Dornberga:

Znana je čestit in postuša cem velika revščina naše dežele. Siabe letine, pomanjkanje sredstev za zdajno kupčijo z našimi praveki in druge muoge neprihke so nas pripravile tako daleč, da ne moremo prevelikega davka odrajtavati. Vsak se lahko tega prepriča če se poda k davkarijam: našel bo tam, da je trej na davka na zastnku, ali pa da se je m ral davek po eksekutivni poti iztirjal. Skoro edini pr pomoček bodočega blagostanja naše dežele bina tak: zavezati na predelska železnica. Necem obširno razgati uje ne koristi za našo deželo, ker sem pr-pičan, da vaki izmed vas to uobro p zna, uovolite m p, da vsaj nekoliko o njej spregovim.

Pravi, da nam ta z-eznica odprè p t, da bode-mo zamogli svoje pridelke držej prodajati. Pri nas na primer med pridelki je edino saenje, in vino, katera zamore kmetovalca prodajati. On mora sadje le dunajskim kupcem in vino le Kranjcem oddajati, ker zarad pomajnkajna cest, nij drugih kupcev v deželo; prav tako se godi Tolmanec se svojimi pridelki. Les, železa itd. moramo zanj drago p acavat; ako bode pa predelska z-eznica izdelana, nam bode odprta nova pot za prodajo sadja, vina in drugih pridelkov na zahodne daljne kraje, i.e., železo in druge stvari, katerih v naši deželi pomajnkjuje, bode-mo po njej bolj po cebi dobivali.

Dežela s tolikimi dobrimi pridelki je tako potrebna železnic in posebno takih kakoršna bi bila predelska, da zaimremo reči, da od predelske železnice je odvisna revščina ali blagostanje dežele našem nje vsestranski napredok, kajti zgodovina nam kaže, da narod, kateri je prišel do dobrega gm. tnega stanja, je tudi duš-vn. napredoval. Upati j, da ne b d. slovenski pa slovenski poslanci nasprotovati tej za naš deželo prevažni črti, posebno če pomislj, da mi stojimo na bran ku in da revni ne bi mogli uspešno delati za svoj narod.

Vlada bi znala tudi imeti kake finančne pomislilke, a če se tudi precej ne začne zidati, samo, da nas reši iz večnega dvoma in da enkrat predloži dotično postavo drž. zboru.

Z. tolik let prosim naša dežela za tako potrebno novo železnico, a zmerom zastoj, dširavno vlada samo priznava korist te železnice glede sveovne in avstrij-ke, posebno pa tržaške kupčije. Zarorej stavim predl g. naj zbor sklene s e e e o r e s l u c i j o :

Politično dušivo Srca se poplnooma vjema s peticij, za predelko železnico, ki se zdaj podpisuje na Goriškem in se nadij, da slovenski, posebno pa slovenski poslanci ne bodo nasprotovali tej črti, o kateri zavi blagostanje ali pa revščina 1110 slovenskega naroda.

Predsednik popraša, če ima kdo kaj govoriti k temu predlogu. Ogasi se Dr. Lavrič in poudarja, da b posebo To mipcem ta železnica prav m g. koristila v vsakem obzaru; a kar je še več, od te železnice je d i na prihodnj-st Trsta in avstrij-ke pomorske kupčije. Če se hitro ne zida, d bi Trst hud udarec po raznih družih železnicah, ki p-ljejo v druge lake; tako ni priliko nameravajo zidati železnico, ki bi šla iz Hamburga na avnost v Cargrad in bi pis edovala po najkrači poti kupčij, mej Nemško in L-vantom in sploh z Orientom Sla je tedaj, da se vsa kupčija ne odvrne od Trsta in da vse za Trstom ležeče dežele, po ebno pa Primorje ne zgubi tako važnega trgovskega sredšca, ker enkrat zgubljene trgovske zveze so zgubljene za zmerom. Torej popira tudi on resolucijo.

G. Faganel opozoruje, da oba govornika nijsta povdarja a tudi važnega faktorja, ki govori za pred. železnico, n mreč voline moči v soški dolini, katera uže zd j goni mnogo tovaru, ki bi se pa po pretekli železnice še vse drugače uporabljala in v našo deželo, kateri ne manjka mnogo pralnih rok, privablja mnogo industrije, tedaj tudi moog zdaj še upoznanega blagostanj.

D. Lavrič odobuje to, kar pravi predgovornik, ventar pa po industriji pridejo tuji v deželo, kater. posedajo vs. boljše službe, mej ten ko Slovenci le najnižja dela opravljajo, to se vidi zd j v Gorici in Ajdovščini. Vendar pa nj proti industrij, ker ona pospešuje blagostanje, a če hoče industrija kakemu narolu v obče koristiti, m ra biti narod zadosti omkan n zatorej nj b. Slovenci skobei, da se hitro in na vsako stran omkajo, ker glavice so dobre i bodi tedaj tu i v i du-trajj b hko vsa me-a zavz m li i i ta ko i uga napr d i j o e n a r o l e d a s e g i.

ver se uobeten več n oglas k beseli, naznanja pr dседnik, da je d-bara o 2. točki sklenena in vabi zboru ke. da g-a-u-j-j-o o P-ro-z-z-j-ovem pred ogu. — Po Perozziju nasve ovana resolucija se sklene soglasno. — Na to poroča V. Dolenc o tretji točki. (Govor je nastinjen na prvi strani.) Po Dolencu na koncu govora razloženo postopanje društva m lista od-b-uje občni zbor. H koncu obžaluje g. Faganel, da je predsednik društva po nemili osodi navezan na posteljo in tedaj zadržan vdeležiti se denašnja zboru, v dokaz iskrenega spoštovanja predlaga naj zbor pošje deputacijo k b-inema g. Mitju Doljaku, katera naj mu v zrazi visoko spoštvanje in presrečen pozdrav obnega zboru. V ta namen izvoli zbor Dr. Lavriča in podp eds. Dr. Jakopiča, katera sprejmeta ta posel in se precej podatak g Doljaku s tem se sklene občni zbor ob 5 1/2 ur zvečer.

Poslanica*)

Sliši se, da na Goriškem nekatere osebe ljudi zavarujejo in jim celo denar izvablajo, rekši jim, da so zastopniki zavarovalne banke „Dacia.“ Da se v okom pride pomotam in zarad reda, naznanjam, da moji agentje in potovalci (katerih nijnam nič v Gorici) imajo vsi redna pooblastila; zatorej prosim in priporočam gorko vsem uobčnim oblastnjam, posebno pa županstvom, da si vzamejo na znanje, da sem edino jaz glavni zastopnik občne zavarovalne banke „Dacia“ za celo goriško grofijo z glavnim sedežem v Gorici (v bivši Gogoljevi hiši v Rešt-lu) in da smejo zavarovalne pogodbe sklepati samo oni agentje in potovalci, ki se zamorejo pred domačimi oblastnjami opravičiti s po meni podpisanimi pooblastili. To vse za to, da se zabranijo sleparije, o katerih se zmirom sliši. Glavni zastopnik zavarovalne banke „Dacia.“

Jožef Salsa m. p.

*) Uredništvo nij o'govorno ne za obliko, ne za zadržaj.

Listnica uredništva.

Dopisniku iz Rihemberga. — O-oba, s katero se peča Vaš dopis, nij vredna, da bi za njo toliko prostora pratrtili. Sploh bi nam veliko bolje vstrezali se stvarnimi poročili, nego z osobnim polemizovanj-m. Zdravi!

(Dunaj). Podpisano županstvo priobči da tukajšni žvinski sejmi so vstavljeni, dokler se ne bode u-stavljene preklicalo. Županstvo v Sežani.

Št 780

Razpis učiteljskih služeb.

V šolskem okraju goriške okolice raspisujeti se s tem učiteljski službi v šolski občini II. vrste v Ajdovščini in v šol. občini III. vrste v Podgori. Dohodki teh služeb so določeni v §. 22. 30. in 33. deželne šol. postave 10. marcija 1870.

Prosilci naj vložijo prošnje previdene z dokazom učiteljske sposobnosti in dosedanjega službovanja najdalje do 15. januarja 1875 pri dotičnih krajnih šol. svetih. Prosilci, ki ne služijo v tem okraju, naj vložijo prošnje po njem predpostavljenih šolskih oblastnjah.

C. K. okrajni šolski svet v Gorici dne 2. decembra 1874.

Glavni dobitok 375000 Mark n- ve nemške drž. vrednosti.	Naznanilo sreče	Dobitke garantira država
--	--------------------	-----------------------------

Vabilo k v te službi na dobitne chance velike od drža e Hambarške garantirane državne loterije, v kave i mori nud

7 milijonov 900.000 mark dobljenih biti.

Dobitki te ugodne denarne loterije, ki ina o načrtu 84000 lozov so sledi: 1 dobitok svet. 375000 mark, sp cija no 250000, 125000, 90000, 60000, 50.000, 40000, 35000 4krat 30000 in 24000, 3krat 20000 n 18000, 29krat 15000 in 12000, 34krat 6000, 43krat 4800 in 4000 208 krat 3600 in 2400, 418krat 1800, 1500 in 1200, 1121krat 600, 350 in 300, 19722krat 240, 132, 120 in 60 21712krat 48, 24, 18, 12 in 6 mark n se bodo le v ma o mesecih v 7mih razred h gotovo odločie. Prvo žreba je d bitkov je urad- o 16. in 17. decemb. t. . o'ločeno in velja k temu

1 originln- srečka le 3 gold, pol srečke f. 150 in cetrt srečke le 75 soidov a. v. in se te po drža i garantirane srečke (n prepove lan- romesse) proti frankiranemu po-lanju zneska naj ugodnejše v rekomand ranih pismih celó v najbolj dalje e kraje po meni razpošljajo. Vsak de- ežnik dobi o' mene razen org ealne srečke tudi načrt in precej po srečkanju uradni zapi-n-k do- bitkov.

Izpračevanje d b jenega doneška se takaj vr- i po me i direktuo na interesente točno in pod največ tajnostjo.

Naj se torej obrača z naročili na

Samuel Heckscher sen.,
Banquier et W chse comptoir in Hambur g

Dr. Schweiger -jev
vegetabilienekstrakt

zdravi pol garantijo celo zastarelo slabost moških v 4ih letnih; vse druge skrivne bole- zni moške kak r tudi ženske v najkrači do- bi — 1 steklenica te pijače velja 2 golda. v. in dobi se tudi navod, kako rabiti jo, vse proti direktni pošiljavi denara ali po po- šinem povzetji. Obrniti se:

Dr. Schweiger
Wien VII Rothenfeldgasse, 60

Prosi natančno in lepo pisane
adresse.